

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS CHUKAS • MAAMAR 10

על כן יאמרו המושלים באו חשבון וגו'

“Por eso dirán los gobernantes:
‘Vengan a Jeshbón’” (Numbers 21:27)

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/chukas/10/

1 על כן יאמרו המושלים באו חשבון וגוי. בעלי כמות ארנון. הנה דרשו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] [פ"ה דב"ב [דבבא בתרא]] המושלים אלו המושלים ביצרם. באו חשבון באו ונחשב חשבוננו של עולם כוי.

“Por eso dirán los gobernantes (hamoshlim): ‘Vengan a Jeshbón’”, etc.; “los señores de las alturas de Arnón”. Ahora bien, nuestros Sabios, de bendita memoria, explicaron (en el capítulo 5 de Bava Batra): “‘Los gobernantes’: estos son quienes gobiernan sobre su inclinación. ‘Vengan a Jeshbón’: vengan y hagamos el cálculo (jeshbón) del mundo”, etc.

להבין זה גם להבין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל העונה אמן יהא שמיא רבא מברך בכל כחו קורעים לו גזר דינו של ע' [שבעים] שנה (כמ"ש בטא"ח [בטור אורח חיים] סי' נ"ו שבת פט"ז קי"ט ב').

Para comprender esto, y también para comprender la enseñanza de nuestros Sabios, de bendita memoria: “A quien responde ‘Amén, que Su gran Nombre (shmei rabba) sea bendito’ con todas sus fuerzas, le desgarran su sentencia de setenta años” (como está escrito en el Tur, Oraj Jaim, sección 56; Shabat, capítulo 16, 119b).

הנה יש להקדים בענין ירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה צורך עלייה כידוע, ויש להבין מהו עליה זאת הלא

Debemos comenzar exponiendo el tema del descenso del alma al cuerpo, que es un descenso con vistas a un ascenso, como es sabido. Y debemos comprender en qué consiste este ascenso. Pues ciertamente

גם קודם ירידתה היתה במדרגה עליונה ביותר עומדת לפני ה' כמ"ש אליהו חי ה' אשר עמדתי לפניו ומשם ירדה פלאים להתלבש בחומר גופני בעוה"ז השפל.

incluso antes de su descenso se encontraba en un nivel sumamente elevado, de pie ante D'os, como está escrito en las palabras de Eliahu: “Por la vida de Havaia, ante Quien he estado”; y desde allí descendió de manera asombrosa, para revestirse de materia física en este mundo inferior.

2 ובצאת הנשמה מהגוף כתיב והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה שתשוב למקורה ושרשה כוי. וא"כ איזה יתרון מעלה יש כאן ע"י ירידה זאת.

Y cuando el alma sale del cuerpo, está escrito: “Y el espíritu vuelve a D'os, que lo dio”; vuelve a su fuente y raíz, etc. Si es así, ¿qué ventaja y superioridad hay aquí como resultado de este descenso?

ויוכן כ"ז [כל זה] בהקדים תחלה ענין ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע דהנה בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא אור ושפע האלקית המתלבשת ונתפסת בתוך

Todo esto se entenderá exponiendo primero el tema de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin) y la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin). El nivel de la luz que llena todos los mundos es la luz y el flujo divinos que se invisten y son aprehendidos dentro de

העולמות ובאה בסדר והדרגה בעולמות מעילה לעילה כל חד לפום שיעורא דיליה עד שמתלבשת ג"כ בשמים ובארץ גשמיים לפי ערכם.

los mundos, y descende en un orden y una gradación a través de ellos, de causa en causa, cada uno según su propia medida, hasta investirse también en los cielos y la tierra físicos, de acuerdo con su medida.

3 וביאור זה הוא כי הנה ידוע ומבואר בספר יצירה דיש בחי' עולם שנה נפש פי' עולם

La explicación de esto es que, como es sabido y está explicado en Sefer Yetzirah, existen los niveles de “mundo, año, alma” (olam, shaná, néfesh). Es decir, “mundo”

הוא כולל כל הרקיעים והארץ וכל גופות הנבראים דדצח"מ [דדומם צומח חי מדבר] ונפש הוא בחי' חיות אלהות המתלבש בהם בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] [והתלבשות זו הוא ע"י בחי' שנה וכמשי"ת] [וכמו שיתבאר]

incluye todos los firmamentos y la tierra, así como todos los cuerpos de los seres creados —inanimados, vegetales, animales y humanos—; y “alma” es el nivel de la fuerza vital divina (jayut) que se inviste en ellos, el nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin) [y esta investidura se produce mediante el nivel de “año”, como se explicará].

והנה בבחי' עולם יש ג"כ חילוקי מדרגות גבוה מעל גבוה לאין קץ בבחי' הזדככות החומר והכלי שכל הגבוה גבוה הוא יותר רוחני ומופשט מן ההגשמה

Ahora bien, dentro del nivel de “mundo” también hay diferencias entre niveles, unos más elevados que otros, sin límite, según el refinamiento de la materia y la vasija: cuanto más elevado es algo, más espiritual es y más se abstrae de la corporeidad,

כמו שנראה בחוש במעלת גוף החי על בחי' דומם וצומח ובחי' מדבר למעלה מבחי' חי

como se ve claramente en la superioridad del cuerpo del animal sobre lo inanimado y lo vegetal, y del ser humano sobre el animal.

וכן דרך כלל חומר הרקיעים מזוכך לאין שיעור מחומר הארץ ויסודות גשמיים ועד"ז גבוה מעל גבוה כנודע שכמו שיש ז' רקיעים גשמיים כך יש גם כן ז' רקיעים רוחניים ונקי ז' היכלות כו'

Y, del mismo modo, en términos generales, la materia de los firmamentos es infinitamente más refinada que la materia de la tierra y de los elementos físicos; y así sucesivamente, unos niveles más elevados que otros. Como es sabido, así como hay siete firmamentos físicos, también hay siete firmamentos espirituales, llamados los siete heijalot (palacios), etc.

ויש כמה בחי' ומדרגות בחי' היכלות הנ"ל וכך ג"כ בחי' הנפש והוא האור והחיות האלקי הנמשך להן מאור א"ס ב"ה ומתלבש בהעולמות הוא בהם

Hay muchos aspectos y niveles en los heijalot mencionados antes. Lo mismo ocurre con el nivel de "alma", es decir, la luz divina y la fuerza vital que se extienden hasta ellos desde la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, y se invisten en los mundos: esta luz y fuerza vital está en ellos

בחילוק מדרגות לפי ערך בחינת הזדככות מהות כלי העולם כך מאיר ומתגלה בו בחי' האור והנפש כו' con diferencias entre niveles: según el grado de refinamiento de la esencia de la vasija del mundo, así brillan y se revelan en él la luz y el alma, etc.,

שבעולם העליון האור והחיות שם מבחי' מעלה ומדרגה העליונה כמו בגי'ע [בגן עדן] העליון הנשמות יושבין ונהנין מזיו כו'.

de modo que en el mundo superior, la luz y la fuerza vital allí son de un rango y nivel más elevados, como en el Gan Eden superior, [donde] las almas se sientan y se deleitan con el resplandor, etc.

4 ועד"ז הולך האור ומשתלשל בירידת המדרגות רבות מאד עד שבא ונמשך האור והחיות בעולם השפל בצמצום גדול מאד והן אור וחיות שמים וארץ והמזלות

Y de este modo la luz avanza y desciende eslabón tras eslabón (mishtalshel), pasando por el descenso de muchísimos niveles, hasta que la luz y la fuerza vital llegan y se extienden al mundo inferior con un tzimtzum (contracción) muy grande. Esta es la luz y la fuerza vital del cielo y de la tierra, y de los mazalot (constelaciones).

הקבועים בהם שאין לה עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל והוא בחי' החיות והנפש היותר אחרון המחיה בחי' העשבים כו'.

fijados en ellos; pues no hay una brizna de hierba abajo que no tenga un mazal arriba que la golpea y le dice: "¡Crece!". Y este es el último nivel de fuerza vital y alma, que da vida a las hierbas, etc.

5 וכל בחינת סדר ההשתלשלות של בחי' הנפש והעולם בבי"ע מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין

Y todo el orden de la cadena descendente de los mundos (hishtalshelut) del “alma” y el “mundo” en los Mundos de Beríá, Yetzirá y Asiá, desde la cabeza de todos los niveles hasta el final de todos los niveles,

כמו בעשבים הגדילים מהמזל הוא הנק' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] היינו בחי' נפש המתלבשת בבחי' עולם ולערך בחי' העולם כך הוא בחי' הנפש.

como en las hierbas que crecen a partir del mazal, es lo que se llama la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin): es decir, el “alma” que se inviste en el “mundo”; y según el nivel del mundo, así es el nivel del alma.

אך להבין ענין בחי' שנה. הענין דהנה אנו אומרים ובטובו מחדש בכל יום מעשה בראשית.

Pero [debemos] comprender el concepto de “año”. La explicación es que decimos: “Y con Su bondad renueva cada día la obra de la Creación”.

6 ופי' וענין התחדשות זו הוא כי הנה כתיב והחיות רצוא ושוב עד"מ החיות של רוח החיים שבאדם

El significado y la esencia de esta renovación: está escrito: “Y los seres vivientes corrían y volvían” (ratzo vashov). A modo de analogía: la fuerza vital del espíritu de vida en una persona,

שהוא דופק בלבו בבחי' רי"ש [רצוא ושוב] דהיינו בחי' הסתלקות לחזור למקורו ובחי' התפשטות להחיות האברים כידוע שמזה באה סיבת הנשימה

que late en su corazón con el movimiento de ratzo y shov (correr y volver): es decir, un retiro, para volver a su fuente, y una expansión, para dar vida a los miembros, como es sabido; y de esto proviene la respiración.

וכן חוזר חלילה שמסתלק אחר שמתפשט ואח"כ חוזר ומתפשט וכך הוא בכל רגע על כל נשימה ונשימה יש הסתלקות והתפשטות.

Y así vuelve a suceder una y otra vez: se retira después de expandirse y luego vuelve a expandirse; y así ocurre en cada momento: con cada respiración hay un retiro y una expansión.

7 וכדוגמא זאת הוא למעלה בחיות האלקי שבנבראים בחיי רצוא ושוב. וזהו והחיות רצוא ושוב דזה קאי על כללות החיות שבעולמות וזהו ג"כ בחיי מטי ולא מטי הנזכר בע"ח [בעץ חיים].

Y, de manera semejante, Arriba, en la fuerza vital divina de los seres creados, hay ratz'ó vashov. Esto es "Y los seres vivientes corrían y volvían", pues esto se refiere a la fuerza vital de los mundos en su expresión general y colectiva; y este es también el nivel de "alcanzar y no alcanzar" (mati velo mati) mencionado en Etz Chaim.

וזהו ענין ההתחדשות החיות כמאמר מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית שהרי כל רגע מסתלק החיות הראשון וחוזר ונמשך חיות חדש ממקורו וכך הוא תמיד בחיי רצוא ושוב [ועמ"ש במ"א סד"ה כי כאשר השמים החדשים].

Y este es el concepto de la renovación de la fuerza vital, como se dice: "Él renueva cada día, continuamente, la obra de la creación"; pues en cada instante se retira la primera fuerza vital, y vuelve a ser atraída desde su fuente una nueva fuerza vital. Y así es continuamente: ratz'ó vashov. [Y véase lo escrito en otro lugar, al final del discurso que comienza "Porque como los nuevos cielos".]

8 וזהו ענין בחיי שנה כי שרש התהוות הזמן הוא מצד בחיי המשכה זו שהחיות נמשך בבחינת רצוא ושוב Y este es el concepto de "año": la raíz de la aparición del tiempo es esta extensión, en la que la fuerza vital se extiende en el modo de ratz'ó y shov,

שהוא הסתלקות והתפשטות ועי"ז נתהווה זמן רגע עד"מ כי ע"י שהחיות רצוא ושוב הרי מוכרח להיות שיהוי זמן מה.

que consiste en retirarse y expandirse. Y mediante esto llega a existir, por ejemplo, el tiempo de un instante: puesto que la fuerza vital corre y retorna, necesariamente debe transcurrir cierto lapso de tiempo.

9 ומצד ריבוי בחיי ההתחלקות החיות לבחינות ומדרגות רבות מאד וכל בחיי ומדרגה מפרטי מדרגות אלו נמשך ע"י רי"ש [רצוא ושוב] לכך מתהווה הזמן כמו שהוא אצלינו כו' וכמ"ש במ"א באריכות בפי' וענין תשובה קדמה לעולם.

Y debido a la gran división de la fuerza vital en muchísimos aspectos y niveles, cada aspecto y nivel entre los distintos niveles particulares se transmite mediante ratz'ó y shov; por eso llega a existir el tiempo tal como es para nosotros, etc. Como se explica extensamente en otro lugar, al explicar el significado y el sentido de "La teshuvá precedió al mundo".

10 ומעתה יש להבין פירוש וענין לי [לשון] עולם מהו דהנה החיות אלקי שבכל עולם המתלבש בו להחיות הנקרא נפש הוא כדמיון החיות של הנשמה בגוף שלה שמסתתרת היא בגוף והגוף מלבישה ומעלימה

Ahora debemos comprender el significado y el sentido del término *olam* (mundo): ¿qué es? La fuerza vital divina de cada mundo, que se viste en él para darle vida y es llamada “alma”, es como la fuerza vital del alma en su cuerpo: está oculta en el cuerpo, y el cuerpo la viste y la oculta.

והרי זה כמו על דרך משל המלך שיושב בחדרו סגור וצפון שהיכלו וחדרו מעלימו בלתי הגלות נגלות לשום אדם.

Es como, a modo de analogía, un rey que está sentado en su aposento, cerrado y apartado, de modo que su palacio y su aposento lo ocultan y no se revela en absoluto a nadie.

11 וכך למעלה בחי' אור וחיות האלקי מאור א"ס ב"ה מלובש ונעלם בתוך כל עלמין שהעולמות וההיכלות הן המה מסתירים על אור האלקי לבלתי הגלות נגלות

Así también Arriba: la luz divina y la fuerza vital provenientes de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, están investidas y ocultas dentro de todos los mundos (*almin*), pues los mundos y los *heijalot* son precisamente lo que oculta la luz divina, para que no se revele en absoluto,

וכמו שהנשמה המתלבשת בגוף היא נעלמת שאינה נראית ונגלית. וכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] פ"ק [פרק קמא] דברכות רואה ואינו נראה כו' ע"ש ולכך נקראו בשם עולמות.

tal como el alma investida en el cuerpo está oculta y no se la ve ni se revela. Y así dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria, en el primer capítulo de Berajot: «Ve y no es vista», etc.; véase allí. Por eso se los llama con el nombre de *olamot* (mundos),

שהוא ג"כ לשון העלם על שהם מעלימים ומסתירים כו'. (ועי' מ"ש מזה ר"פ שלח בד"ה ענין המרגלים ובד"ה טובה הארץ כו')

que también es un término relacionado con *helem* (ocultamiento), porque ocultan y esconden, etc. (Y véase lo escrito sobre esto al comienzo de Parashat Shelaj, en el discurso que comienza «El asunto de los espías», y en el discurso que comienza «La tierra es buena», etc.)

אך בחי' ההסתר וההעלם הזה הוא בא לפי ערך המדרגות של העולמות מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין כנ"ל שבעולם היותר עליון שם אין ההסתר כ"כ [כל כך].

Sin embargo, este ocultamiento y esta ocultación se dan en proporción a los niveles de los mundos, desde la cima de todos los niveles hasta el final de todos los niveles, como se mencionó antes: en el mundo más elevado, el ocultamiento no es tan grande.

אך בריבוי ירידת המדרגות מעילה לעלול עד סיום עולם העשיה כמו בעוה"ז השפל שלנו ההסתר וההעלם בתכלית החושך עד שנראים השמים והארץ בבחי' גשם נפרד ממש בלתי בחי' ביטול.

Pero, con el gran descenso de los niveles, de causa a efecto, hasta el final del Mundo de Asiá, como en nuestro mundo bajo, el ocultamiento es una oscuridad absoluta, hasta el punto de que los cielos y la tierra parecen ser materia verdaderamente separada, sin autoanulación (bitul).

משא"כ למעלה מזה העולם החומרי הרי נאמר וצבא השמים לך משתחווים ואפי' [ואפילו] בזה העולם ממש

En cambio, por encima de este mundo material no es así, pues está dicho: «Y el ejército de los cielos se postra ante Ti». E incluso en este mismo mundo,

הנה הגלגלים יש בהם עדיין מבחי' הביטול כמו גלגל השמש שמשתחוה כלפי מערב וכן שאר הגלגלים.

los orbes celestes todavía poseen algo del aspecto de la autoanulación, como el orbe del sol, que se inclina hacia el oeste, y también los demás orbes.

משא"כ היסודות שתחת גלגל הירח שהם חומרים עבים כמו עפר הארץ הגשמית. וז"ש [וזהו שכתוב] לע"ל [לעתיד לבוא] (בישעיה ס"י נ"א ו') כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה.

En cambio, los elementos que están debajo del orbe de la luna son materia tosca, como el polvo de la tierra física. Y esto es lo que está escrito acerca del Tiempo por Venir (en Isaías, capítulo 51, [versículo] 6): «Pues los cielos se desvanecerán como humo, y la tierra se gastará como una vestidura»,

כי יכלו בחיי חומריות שלהם (ועי' מזה רבות נ"ח פלי"ד ל"ח א' פ' לך פמ"ב מ"ו ב' פ' שמיני פ"א [פרק י"א] קע"ז ד' נשא פ"ג רנ"ב ב' פ' עקב רצ"ג ב' וברות רבה ע"פ ושם האיש אלימלך ובאסתר ע"פ ויהי בימי אחשורוש.

pues su materialidad llegará a su fin. (Véase al respecto: Midrash Rabbah, Noach, capítulo 34, 38a; Parshas Lech Lecha, capítulo 42, 46b; Parshas Shemini, capítulo 11, 177d; Naso, capítulo 13, 252b; Parshas Eikev, 293b; y en Ruth Rabbah, sobre “Y el nombre del hombre era Elimelej”; y en Esther [Rabbah], sobre “Y sucedió en los días de Ajashverosh”.

ריש קהלת רבה ע"פ הבל הבלים זח"א [זהר חלק א] בראשית דכ"ד סע"ב [סוף עמוד ב] ת"ז [תיקוני זהר] תקון ח' ותקון ל"א) ויתחדש אור בריאה חדשה בחיי שמים וארץ חדשים.

El comienzo de Koheles Rabbah, sobre “Vanidad de vanidades”; el Zohar, Parte I, Bereishis, 24b, al final de la columna; Tikkunei Zohar, Tikkun 8 y Tikkun 31.) Y se renovará la luz de una creación nueva, el nivel de los cielos nuevos y una tierra nueva,

כמ"ש כי כאשר השמים החדשים כו' אשר אני עושה דוקא שלא יהיו מסתירים ומעלימים על אור וחיות הנמשך מא"ס ב"ה שיתגלה כבוד ה' בלתי הסתר והעלם וכמ"ש כי עין בעין יראו כו' ונגלה כבוד ה' כו': como está escrito: “Pues así como los cielos nuevos”, etc., “que Yo hago”, específicamente: no ocultarán ni encubrirán la luz y la fuerza vital que se extienden del Infinito (Ein Sof), bendito sea, de modo que la gloria de D'os se revele sin ocultamiento ni encubrimiento; y como está escrito: “Pues verán ojo a ojo”, etc., y “La gloria de Havaia se revelará”, etc.

12 ב והנה כל הנ"ל בבחי' עולם שנה נפש שהנפש מתלבשת בבחי' עולם לכל עולם לפי ערכו זהו בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שפ"י ממלא הוא בחי' אור וחיות המלוכש ונעלם בעלמין כנ"ל,

2. Ahora bien, todo lo dicho arriba acerca de los niveles de mundo, año y alma —que el alma está investida en el mundo, en cada mundo según su medida— corresponde al nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin); pues “llenar” significa la luz y la fuerza vital que están investidas y ocultas en los mundos, como se explicó arriba.

אבל בחי' סוכ"ע הוא מ"ש אני הו"י לא שניתי בין קודם שנברא העולם לאחר שנברא העולם ומעלה ומטה שוין כי שוה ומשוה קטן וגדול כמו עד"מ העיגול שאין בו מעלה ומטה כו'.

Pero el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin) es lo que está escrito: “Yo, Havaia, no he cambiado”: [lo mismo] antes de que el mundo fuera creado y después de que el mundo fuera creado; y lo de arriba y lo de abajo son iguales, pues Él “es igual y hace iguales al pequeño y al grande”, como, a modo de analogía, un círculo, que no tiene arriba ni abajo, etc.

13 ולכך נקי בשם סובב. אך אין הפי' סובב שהוא מקיף מלמעלה בלבד ולא בא בעולמות דהכתיב את השמים ואת הארץ אני מלא אני ממש דזה קאי דוקא על בחי' סוכ"ע

Por eso se lo llama sovev (que circunda). Pero sovev no significa que circunde únicamente desde arriba y no penetre en los mundos, pues está escrito: “Yo lleno los cielos y la tierra”; “Yo”, literalmente, porque esto se refiere específicamente al nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin).

אלא דר"ל [דרוזה לומר] דהגם שהוא בתוך כל העולמות איננו בא שמה בהתלבשות אור ושפע נגלית למקבלים אלא הוא קדוש ומובדל מהם ואיננו נתפס בגדר עלמין וכמאמר הקדוש בשמים ובארץ.

Más bien, significa que, aunque está dentro de todos los mundos, no se encuentra allí revestida como una luz y un influjo revelados a quienes los reciben; es santa y está apartada de ellos, y no queda comprendida dentro de los límites de los mundos, como en la expresión: “el Santo en los cielos y en la tierra”.

פי' שהוא קדוש ומובדל גם בהיותו בשמים ובארץ ר"ל [רוצה לומר] דאע"פ [דאף על פי] דאת השמים ואת הארץ הוא מלא וזהו בשמים ובארץ עכ"ז [עם כל זה] הוא קדוש ומובדל מהם כו'

Esto quiere decir que Él es santo y está apartado incluso cuando se encuentra en los cielos y en la tierra. Es decir: aunque llena los cielos y la tierra —y esto es “en los cielos y en la tierra”—, no obstante, es santo y está apartado de ellos, etc.

ואי לזאת הוא בשמים ובארץ בשוה כי בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] לפי שמתלבש ונתפס בעלמין שיין סדר והדרגה מעילה לעילה מרוחניות לגשמיות

Y por eso está por igual en los cielos y en la tierra. Pues, en el caso de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin), dado que se reviste en los mundos y queda comprendida en ellos, hay un orden y una gradación, de una causa a otra, de lo espiritual a lo físico;

אבל בבחי' סובב אין חילוק מדרגות כלל בין רוחניות כו' אלא שוה ומשוה רוחניות וגשמיות כחשיכה כאורה וזהו בשמים ממעל

pero en el caso de sovev no hay ninguna diferencia de niveles entre lo espiritual, etc.; más bien, iguala lo espiritual y lo físico, “la oscuridad y la luz por igual”. Y esto es “en los cielos, arriba,

ועל הארץ מתחת אין עוד וכתוב אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך וזהו גדולה' [גדולתו] ומהולל מאד ולגדלתו אין חקר פי' גדול הוי' ומהולל

y en la tierra, abajo; no hay nada más". Y está escrito: "Si subo a los cielos, allí estás; si hago mi lecho en el inframundo, allí estás". Y esto es: "Grande es Havaia y muy alabado, y Su grandeza es insondable". Es decir: "Grande es Havaia y alabado

מאד זהו מצד בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמהולל ומשובח בחילוק מדרגות רבות מאד בכל העולמות בריבוא רבבות עד אין מספר עד שגם הנבראים הגשמיים דסוף העשייה אומרים שירה.

muy" corresponde al aspecto de la luz que llena todos los mundos, pues Él es alabado y ensalzado en una división de numerosísimos niveles en todos los mundos, por miríadas y miríadas sin número, hasta que incluso las criaturas físicas del final de Asia entonan cánticos.

14 וזהו מלך משובח ומפואר עדי עד כו'. פי' שהוא משובח ומפואר עדי עד כי אינו דומה השירה והשבח שמשבחים ומפארים אותו הנבראים דעשיה שאין השגתם גדולה כ"כ [כל כך] לשירה ושבח שמפארים ומשבחים נבראים עליונים יותר.

Y esto es "Rey, alabado y glorificado por siempre jamás (adéi ad)", etc. Es decir, Él es alabado y glorificado "adéi ad", pues el canto y la alabanza con que las criaturas de Asia, cuya comprensión no es tan elevada, lo alaban y glorifican no se comparan con el canto y la alabanza con que lo glorifican y alaban las criaturas superiores.

15 ולפי שיש מדרגות רבות גבוה מעל גבוה אין קץ לכן אמר משובח ומפואר עדי עד.

Y puesto que hay muchos niveles, uno más elevado que otro, sin fin, por eso dice: "laudado y glorificado por siempre jamás".

וכל זה ההתחלקות הוא מצד בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שנתפס בהשגת העולמות וע"ז נאמר גדול ה' ומהולל מאד

Y toda esta diferenciación proviene del aspecto de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin), que puede ser captada por la comprensión de los mundos. A esto se refiere lo dicho: "Grande es Havaia y sumamente alabado".

אבל ולגדולתו אין חקר היינו בחי' סוכ"ע שהוא בחי' שמו הגדול לכך נאמר ע"ז ולגדולתו אין חקר אשר הוא אינו נתפס ומתלבש תוך עלמין כלל ולא שייך בזה חילוק מדרגות כלל

Pero "y Su grandeza es inescrutable" se refiere al nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), que es el nivel de Su gran Nombre. Por eso se dice de ella: "y Su grandeza es inescrutable", pues no es captada ni revestida en los mundos en absoluto, y no se aplica a ella ninguna diferenciación de niveles.

וזהו ענין שמיה רבא [ועמ"ש מזה ס"פ שלח ע"פ אני הוי' אלקיכם ע"ש] וזהו ענין תכלית ירידת הנשמות בעוה"ז בחומר גופני.

Este es el significado de shmei rabá, "Su gran Nombre" [y véase lo escrito acerca de esto al final de Parshat Shlaj, sobre "Yo soy Havaia, su D'os"; véase allí]. Este es también el propósito del descenso de las almas a este mundo, dentro de la materia física.

כי הנה עיקר כללות עבודת ה' בתורה ומצות הוא כדי להמשיך בחי' סוכ"ע לידי בחי' גילוי

Pues el propósito principal del servicio a D'os en su conjunto, mediante la Torá y las mitzvot, es hacer descender el nivel de la luz que circunda todos los mundos para que se revele:

דהיינו בחי' עצמות אור א"ס שאינו בגדר עלמין שיהיה שורה ושוכן ומתגלה תוך כל עלמין [ואז לא יסתירו העלמין כלל]

es decir, que la esencia de la Luz Infinita (Or Ein Sof), que no está dentro de los límites de los mundos, repose, more y se revele dentro de todos los mundos. [Entonces los mundos no ocultarán en absoluto;

כי בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] אף שהוא מתלבש תוך העלמין אך העלמין מסתירים על אור וגילוי זה דממכ"ע [דממלא כל עלמין] שמאיר בבחי' צמצום עצום

pues, aunque la luz que llena todos los mundos se reviste en ellos, los mundos ocultan esta luz y revelación de memalé kol almin, que brilla mediante un tzimtzum (contracción) inmenso;

אבל כשיאיר ויתגלה בחי' אור הסוכ"ע הקדוש ומובדל כו' דקמיה כחשיכה כאורה לא יסתירו העלמין כלל ועמ"ש בביאור ע"פ ראיתי

pero cuando brille y se revele el aspecto de la luz que circunda todos los mundos, que es santo y está apartado, etc., y ante quien "la oscuridad y la luz son iguales", los mundos no ocultarán en absoluto. Y véase lo escrito en la explicación de "Vi...",

והנה מנורת זהב כו"ן וזהו דוקא ע"י מצות מעשיות בעוה"ז דוקא ולזה ירדה הנשמה בגוף

y he aquí, un candelabro de oro", etc.] Y esto se logra específicamente mediante las mitzvot prácticas, precisamente en este mundo; y para ello descendió el alma al cuerpo,

וזהו תכלית הירידה. דהגם שקודם ירידתה היתה ג"כ עומדת לפני ה' ונהנית מזיו השכינה זהו מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]

y este es el propósito del descenso. Pues, aunque antes de descender también se encontraba ante D'os y disfrutaba del resplandor de la Shejiná, esto corresponde al nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin);

אבל ע"י ירידתה בגוף בעסק המצות מעשיות היא ממשכת בחי' גילוי אור הסוכ"ע (ועמ"ש מזה ע"פ את שבתותי תשמרו יעו"ש [יעו"ן שם] ג"כ באריכות).

pero, mediante su descenso al cuerpo y su dedicación a las mitzvot prácticas, atrae la revelación de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin) (y véase lo escrito sobre esto a propósito de "Guardarán Mis Shabatot"; véase allí también en extenso).

וביאר ענין זה הנה המצות נחלקו לבי' בחי' מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה] בחי' מ"ע [מצות עשה] הוא המשכת הקדושה ולהגביר הטוב

La explicación de esto es que las mitzvot se dividen en dos clases: los mandamientos positivos y los mandamientos prohibitivos. Los mandamientos positivos consisten en atraer la santidad y fortalecer el bien,

כמו שאנו מברכים אשר קדשנו במצותיו שממשיכים גילוי קדושה עליונה למטה. וע"י מל"ת [מצות לא תעשה] הוא להפריד הרע מן הטוב ולאכפייא לסט"א [לסטרא אחרא] שלא יהיה לו אחיזה בקדושה.

como decimos en la bendición: "que nos santificó con Sus mandamientos": atraemos una revelación de santidad suprema hacia abajo. Y mediante los mandamientos prohibitivos, [el propósito] es separar el mal del bien y someter a la sitra ajra (el otro lado), para que no tenga ningún asidero en la santidad.

16 ועמ"ש מזה בד"ה מה טובו אוהליך וידוע מאמר הזהר כד אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין.

Y vean lo que está escrito sobre esto en el discurso que comienza: "¡Cuán buenas son tus tiendas!". Es conocida la enseñanza del Zóhar: "Cuando se somete la sitra ajra (el otro lado) (itkafia), se eleva la gloria del Santo, bendito sea (istalek), en todos los mundos".

בהיות כי זה לעומת זה עשה האלקים דכמו שיש היכלות דקדושה שמהם נשפע ונמשך כל טוב וכל המחשבות הקדושים ודבור ומעשה תומ"צ [תורה ומצות] הנה חיותם נמשך מבחי' היכלות הנ"ל.

Pues "D'os hizo lo uno frente a lo otro": así como hay heijalot de santidad, de los cuales fluye y se extiende todo bien, de modo que los pensamientos sagrados, así como el habla y la acción de la Torá y las mitzvot, reciben de los heijalot mencionados su fuerza vital,

כך לעומת זה יש ג"כ היכלות מכחות הטומאה שמהם נמשך שפע וחיות לכל דבר רע והאדם בעל בחירה כאשר יעמיס עליו עול תומ"צ [תורה ומצות] כשור לעול וכחמור למשאוי.

así también, frente a ellos, hay heijalot de las fuerzas de la impureza, de los cuales fluyen y se extienden la abundancia y la fuerza vital para todo lo malo. Y el hombre tiene libre albedrío: cuando se impone el yugo de la Torá y las mitzvot, "como un buey bajo el yugo y como un asno bajo la carga",

יקבל חיותו וקיומו מהיכלות דקדושה הנ"ל ומהם ועל ידם ישתלשלו כל צרכיו הגשמיים ג"כ כשיעשה הכל לש"ש [לשם שמים] כדי שיוכל לעבוד את ה' כו'.

recibirá de los heijalot de santidad mencionados su fuerza vital y existencia; y de ellos y por medio de ellos también le llegarán todas sus necesidades físicas, cuando haga todo en aras del Cielo, para poder servir a D'os, etc.

17 ואם ח"ו [חס ושלום] לתאווה יבקש נפרד לרדוף אחר רצונות גשמיים הרי מקבל חיותו וקיומו מהיכלות הקליפות שמשפיעים כל דבר רע כמו מחשבות זרות מתאוות גופנית אשר לא לה' המה.

Pero si, D'os no lo permita, "quien se separa busca satisfacer su deseo", para perseguir deseos físicos, entonces recibe su fuerza vital y su existencia de los heijalot de las kelipot, que hacen surgir toda clase de cosas malas, como pensamientos ajenos que nacen del deseo corporal y no son para D'os.

רק שבקליפות ג"כ יש היכלות דנוגה שמשם נמשך תאוות היתר כשאנו מכוין לשם שמים ובחי' ק"נ [קליפת נוגה] דעשיה שממנו נשפע תאוות היתר דעוה"ז רובו ככולו רע

Sin embargo, entre las kelipot también hay heijalot de nogá, de los cuales procede el deseo por lo permitido cuando uno no lo dirige al servicio del Cielo. Y la kelipá nogá de Asiá, de la cual emana el deseo por lo permitido en este mundo, es mayormente mala, como si fuera enteramente mala,

רק מעט טוב מעורב בתוכו ועמ"ש בפי אחרי בביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר בענין פנימיים ומקיפים דנוגה שמהם נמשך התאוה והכבוד כפי ע"ש.

y solo hay en ella una pequeña cantidad de bien mezclada. Véase también lo escrito en la parashá Ajarei, en la explicación de "Pues en este día expiará", acerca de los aspectos interior y circundante de nogá, de los cuales emanan el deseo y el honor, etc.; véase allí.

18 ויש היכלות דג"ק [דג' קליפות] הטמאות שלמטה מק"נ [מקליפת נוגה] שמהם נמשך תאוות איסור מה שיש בו ענף מאיסור דאורייתא או דרבנן.

Y hay heijalot de las tres kelipot impuras, que están por debajo de la kelipá nogá, de las cuales proviene el deseo de aquello que está prohibido: todo lo que contiene una ramificación de una prohibición de la Torá o de los rabinos.

וכיון שהאדם בעל בחירה לכן בו תלוי הכל. וע"י שמדחה המחשבות זרות ומסיח דעתו מהן.

Y puesto que el hombre tiene libre albedrío, todo depende de él. Y cuando aparta los pensamientos ajenos y distrae de ellos su mente,

הנה עי"ז אתכפייא סט"א [סטרא אחרא] ג"כ שהן בחי' היכלות הקליפות שהן מקור מחשבה זו ועי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין.

por medio de esto también se somete la sitra ajra (el otro lado), es decir, los heijalot de las kelipot, que son la fuente de este pensamiento; y por medio de esto, "la gloria del Santo, bendito sea, se eleva en todos los mundos".

פ"י שהרי אפי' [אפילו] היכלות דקדושה נק' עלמין כמו ההיכל שמתעלם בו המלך בישיבתו בו כך

Es decir: incluso los heijalot de santidad son llamados almin, "mundos", como el palacio en el que el rey está oculto mientras reside en él; así

בחי' היכלות ועולמות הן מעלימים ומסתירים על גילוי אור ה' שלא יהיה הגילוי כ"כ [כל כך] רק ע"י לבוש והעלם ההיכל ולכן נק' עולם לשון העלם כנ"ל.

los heijalot y los mundos ocultan y encubren la revelación de la luz de D'os, de modo que la revelación no sea tan intensa, [sino que llegue] solo a través del ropaje y la ocultación del palacio; por eso se lo llama olam, término relacionado con helem (ocultamiento), como se mencionó antes.

19 וכד אתכפיא בחיי ההעלם היותר אחרון שמסתיר ומעלים בתכלית והן היכלות הקליפות שמהם נמשך מחשבה זרה מה שהוא נגד רצון ה' וה"י [והרי זה] העלם גמור היותר אחרון.

Y cuando se somete el último ocultamiento, que oculta y encubre por completo —es decir, los heijalot de las kelipot, de los que proviene un pensamiento ajeno, algo contrario a la voluntad de D'os —, este es el ocultamiento completo y más extremo;

ובחיי אתכפיא כשמדחה המחשבה זו ה"י [הרי זה] דחיית הקליפה זו המעלים ומסתיר לבלתי יסתיר על אור

y el sometimiento (iskafya), cuando uno aparta este pensamiento, consiste en apartar esta kelipá que oculta y encubre, para que no oculte la luz de

ה' שבאדם עי"י אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] פי' שמאיר ומתגלה בחיי סוכ"ע שנק' קוב"ה [קודשא בריך הוא] לשון קדוש ומובדל כנ"ל בפי' והקדוש בשמים ובארץ כו'.

D'os que hay en la persona. Por medio de ello, «la gloria del Santo, bendito sea, se eleva». Es decir, brilla y se revela el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), llamada «el Santo (Kudsha), bendito sea»; es una expresión de santidad y separación, como se explicó arriba al explicar «y el Santo en los cielos y en la tierra», etc.

20 והגילוי הזה הוא בכולהו עלמין והיכלות המעלימים מבלי יעלימו ויסתירו כלל. וגילוי הארה זו מבחי' סוכ"ע נקרא אסתלק מלשון התרוממות [כמ"ש במ"א בפי' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה כו'.

Y esta revelación está “en todos los mundos” y en los heijalot que ocultan, de modo que no ocultan ni esconden en absoluto. La revelación de esta irradiación desde el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin) se llama istalek, término que expresa elevación (como está escrito en otro lugar, en Parshat Vayakhel, en el discurso que comienza “Tomen de entre ustedes una ofrenda (terumá)”, etc.

ועמ"ש בפי' שלח ע"פ טובה הארץ מאד מאד הנ"ל] וזהו דייקא ע"י אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] למטה דוקא [בעוה"ז בגוף האדם ונפש הבהמית].

Y véase también lo escrito en Parshat Shelaj sobre “La tierra es muy, muy buena”, mencionado arriba.] Y esto ocurre precisamente mediante el sometimiento de la sitra ajra (el otro lado) abajo, específicamente [en este mundo, en el cuerpo humano y en el alma animal;

21 וכמשל הבית שרוצים להגביהו כשמגביהים הקורה והעץ התחתונה יוגבה על ידה כל הבנין כו' וכמ"ש במ"א בפ' בראשית בד"ה להבין הטעם].

como en la analogía de una casa que se desea elevar: cuando se levanta la viga y el madero inferiores, todo el edificio se eleva con ellos, etc.; como está escrito en otro lugar, en Parshas Bereishis, en el discurso que comienza "Para comprender la razón").

והוא ע"י שבירת כח תאוה גופנית שע"י נקרע בחי' המסך דקליפה המסתיר והמעלים וע"י נתגלה ונתרומם האור מבחי' סוכ"ע בתוך כל עלמין והתרוממות והתנשאות זאת

Y esto se logra quebrando la fuerza del deseo corporal, por lo cual se desgarrar la pantalla de la ke-lipá, que oculta y encubre; y así, la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin) se revela y se eleva dentro de todos los mundos. Y esta exaltación y elevación

היינו שלא יהיה בבחי' התלבשות והתעלמות תוך עלמין שמסתירים על אור דממכ"ע [דממלא כל עלמין] אבל ע"י גילוי הסוכ"ע אין מעלים ומסתיר כו'.

significa que no estará en un estado de revestimiento y ocultamiento dentro de los mundos, que ocultan la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin); pero, mediante la revelación de so-vev kol almin, nada oculta ni encubre, etc.

22 וכל זה נעשה ע"י האדם בהיות כי יעקב חבל נחלתו כמשל החבל כשמתנענע למטה מתנענע גם למעלה בראשו כך ע"י התעוררות ניצוץ האלקי למטה לצאת מחומר תאוות הגופני כך יתעורר למעלה.

Y todo esto se lleva a cabo por medio del hombre, pues «Yaakov es la cuerda (jevel) de Su herencia»: como en la analogía de una cuerda que, al ser sacudida abajo, también se sacude arriba, en su extremo superior; así, mediante el despertar de la chispa divina abajo para salir de la materia de los deseos corporales, se produce un despertar arriba.

ולכן אל יפול לב האדם ממה שנופלים לו מ"י רק שיראה לדחותו והיינו להסיח דעתו מהן והיסח הדעת הוא ע"י תקיעת הדעת בהתכוננות ובתיבות התפלה. וע"י אתכפ"א סט"א [סטרא אחרא] למעלה ואסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין:

Por lo tanto, el corazón de la persona no debe abatirse porque le sobrevengan pensamientos ajenos; solo debe procurar rechazarlos, es decir, apartar de ellos su mente. Y apartar la mente se logra fijándola en la contemplación y en las palabras de la plegaria. Mediante esto, la sitra ajra (el otro lado) es sometida arriba, y «la gloria del Santo, bendito sea, se eleva en todos los mundos».

23 ג וזהו ענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכל כחו קורעין לו גזר דינו של ע' [שבעים] שנה.

3. Y este es el sentido de lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “A quien responde ‘Amén, que sea bendito Su gran Nombre’ con todas sus fuerzas, le rasgan su sentencia de setenta años”.

כי פי' שמיה רבא היינו בחי' סוכ"ע שזהו הנק' שמו הגדול כי הנה מבואר במ"א ע"פ משה ידבר

Pues el significado de shmei rabba es el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), que es lo que se llama “Su gran Nombre”. En efecto, se explica en otro lugar, sobre “Moshé hablará”,

כי שמותיו של הקב"ה הם הם התפשטות והשפעה להתהוות מדותיו ית' שם הוי' בנקוד פת"ח הוא בחכמה ושם אל בחסד כו' והם ע"ס [עשר ספירות] דאצי' הנקראות בשם ממכ"ע [ממלא כל עולמין] [ע' עיין] באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה וילבש צדקה כשריין]

que los Nombres del Santo, bendito sea, son ellos mismos la extensión y el flujo por medio de los cuales llegan a existir Sus atributos, bendito sea: el Nombre Havaíá con la vocal pataj corresponde a Jojmá, y el Nombre Kel, a Jésed, etc.; y estos son las diez Sefirot del Mundo de Atzilut (Emanación), que se denominan “la luz que llena todos los mundos” (memalé kol almin) (véase Igueret HaKodesh, la sección que comienza “Y se vistió de rectitud como una cota de malla”).

אבל שמו הגדול הוא בחי' סוכ"ע והוא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד בבחי' א"ס.

Pero Su gran Nombre es el nivel de la luz que circunda todos los mundos; y esto concuerda con lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Antes de que el mundo fuera creado, solo existían Él y Su Nombre”, en el nivel de Ein Sof (el Infinito).

24 ופי' יהא שמיה רבא מברך לעלם כו' היינו שיומשך בהתגלות בגי' עולמות בי"ע ג"כ כמ"ש ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

Y el significado de “Que Su gran Nombre sea bendecido para siempre (le'alam)”, etc., es que sea atraído a la revelación también en los tres mundos de Beríá, Yetzirá y Asiá, como está escrito: “Por Mi gloria lo creé, lo formé y también lo hice”.

והיינו שימושך לגילוי ולא יסתירו כלל בחיי ההעלם וההסתר של העלמין וכנ"ל בפ"י אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין

Es decir, que sea atraído a la revelación y que el ocultamiento y la ocultación de los mundos no lo oculten en absoluto, como se explicó anteriormente al explicar “la gloria del Santo, bendito sea, se eleva en todos los mundos”.

וזהו לעלם ולעלמי עלמא שהן דרך כלל ג' עולמות כלליים ב"ע ודרך פרט הוא בכולהו עלמין ועי"ז קורעין לו גזר דינו של ע' [שבעים] שנה.

Y esto es le'alam ul'almei almaya (“para siempre y por toda la eternidad”): en términos generales, se refiere a los tres mundos generales de Beriá, Yetzirá y Asiá; en particular, a “todos los mundos”. Y por medio de esto se rasga su sentencia de setenta años.

פ"י דכמו שיש שבע מדות דקדושה בנפש אלהית כל א' כלולה מעשרה. כך יש ג"כ ז' מדות בנפש הבהמית כל א' כלול מעשר והנפש האלקית

Es decir: así como hay siete atributos emocionales (midot) sagrados en el alma divina, cada uno compuesto por diez, también hay siete atributos en el alma animal, cada uno compuesto por diez. Y el alma divina

מתלבשת בנפש הבהמית לבררה וכמ"ש ימי שנותינו בהם שבעים שנה והרע של המדות דנפש הבהמית שהן ז' מדות כל א' כלול מיו"ד נקרא גזר דינו

se inviste en el alma animal para refinarla, como está escrito: “Los días de nuestros años: en ellos, setenta años”. Y el mal de los atributos del alma animal, que son siete atributos cada uno compuesto por diez, se llama “su sentencia

של ע' [שבעים] שנה [וגם הוא ממש גזר דינו של ע' [שבעים] שנה כפשוטו כי ימים יוצרו כדי לברר המדות דנה"ב [דנפש הבהמית] כנ"ל בפ"י ימי שנותינו בהם כו'.

de setenta años”. (Y también es, literalmente, una sentencia de setenta años, pues “los días fueron formados” para refinar los atributos del alma animal, como se explicó anteriormente al explicar “Los días de nuestros años: en ellos”, etc.).

25 ומחמת התגברות הרע דנפש הבהמית נמשך עליו הגזר דין בענין חיות העי' [השבעים] שנה] ועיי' גילוי שממשיך

Y debido al predominio del mal del alma animal, se decreta contra él la sentencia relativa a la vida de setenta años.) Y mediante la revelación que hace descender

מבחי' סוכ"ע דאתכפיא סט"א [סטרא אחרא] ואסתלק יקרא דקב"ה [דקודשא בריך הוא] בכולהו עלמין שלא יעלימו ולא יסתירו עוד ה"י [הרי זה] ענין נקרע גזר דינו של עי' [שבעים] שנה.

del nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), por medio de “la sitra ajra es sometida y la gloria del Santo, bendito sea, se exalta en todos los mundos”, de modo que ya no oculten ni encubran: esto es que se rasgue la sentencia de setenta años.

[וגם כי עולם שנה נפש הנה מבחי' נפש שהוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] נמשך בחי' שנה ועולם וכנ"ל ועיי' איש"ר [אמן יהא שמיה רבא] שממשיך מבחי' סוכ"ע שלמעלה מבחי' נפש

(Y además, puesto que, en la tríada de mundo, año y alma, es del nivel de “alma” —que es la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin)— de donde se hacen descender los niveles de “año” y “mundo”, como se mencionó antes; mientras que, mediante “Amén, que Su gran Nombre sea bendito”, hace descender del nivel de la luz que circunda todos los mundos, que está por encima del nivel de “alma”;

וזהו אם ישם אליו לבו פי' אליו ולא למדותיו ועיי' רוחו ונשמתו אליו יאסוף רוחו היינו כמ"ש וברוך פיו כל צבאם והוא ג"כ בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]

y esto es “Si vuelve su corazón hacia Sí mismo (elav)”: es decir, hacia Sí mismo y no hacia Sus atributos; y por medio de esto, “reúne hacia Sí Su espíritu y Su aliento”. “Su espíritu” es como está escrito: “y por el espíritu de Su boca, todo su ejército”; y este también es el nivel de la luz que llena todos los mundos,

אבל הוא למעלה מבחי' נפש ועמ"ש בפ' שלח מענין העלמין ששרשן מבחי' עגולים שהוא בחי' נפש כו' pero está por encima del nivel de “alma”. Y véase lo escrito en la parashá Shelaj acerca de los mundos (almin), cuya raíz proviene del nivel de los círculos (igulim), que es el nivel de “alma”, etc.;

ע"ש ונשמתו היינו בחי' סוכ"ע והמשכה זו היא לעלם בבחי' עולם וכמ"כ [וכמו כן] בבחי' שנה לכן עי"ז קורעים לו כו'.

véase allí. Y “Su aliento” (nishmaso) es el nivel de la luz que circunda todos los mundos; y esta emanación llega hasta el mundo (le'alam), al nivel de “mundo”, y asimismo al nivel de “año”; por eso, mediante esto, “le rasgan”, etc.

וע"י ברע"מ [ברע"א מהימנא] פ' תצא (דרע"ז סע"ב [סוף עמוד ב]) מענין שנה בזהר פ' פינחס (דר"ג ע"א) יומין תתאין זמנין דאינון שני"ה כו' משכו יומין עילאין לגבי יומין תתאין כו'

Y véase en el Raaya Mehemna, parashá Teitzei (277b, final de la columna), acerca del tema de “año”; y en el Zohar, parashá Pinjas (250a): “los días inferiores, los tiempos, que son 355 (shanah, año)”, etc.; “atraigan los días superiores hacia los días inferiores”, etc.

ועי"ן שם (דר"כ סע"א [סוף עמוד א]) דפ"י בכל כחו כענין יגדל נא כח אד' וע"י בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם וכן פ"י מהרש"א [מהרש"א] בשבת (ק"י"ט ב') וע"י באד"ר [באדרא רבא] (דקל"ח ע"ב)

Y véase allí (220a, final de la columna), donde se explica “con toda su fuerza (kocho)” como “Que el poder (koach) de Ado-nai se engrandezca”; y véase el comentario del Ramaz allí; así también lo explica el Maharsha en Shabat (119b). Y véase la Idra Rabá (138b)

ע"פ בקרב שנים חייהו אינון שנים קדמוניות דאקרון ימי קדם כו' וע"ש (דקל"ג ב') ובזהר פ' ויחי (דרל"ח ב') ובפ' בשלח (דמ"ה א')

sobre “En medio de los años, revívelo”: “estos son los años primordiales, llamados los días de antaño (yemei kedem)”, etc.; véase allí (133b), así como el Zohar, Parashat Vayejí (238b) y Parashat Beshalaj (45a),

ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם וכ"ז [וכל זה] נרמז בענין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו שהוא ענין ההמשכה מבחי' ימי קדם ושנים קדמוניות

y el comentario del Ramaz allí. Todo esto está aludido en la enseñanza de nuestros Sabios, de bendita memoria: “Quien responde ‘Amén, que Su gran Nombre sea bendito’ con todas sus fuerzas”: esto significa atraer desde el nivel de los días de antaño y los años primordiales;

לכן עייז קורעים לו גזר דינו של עי [שבעים] שנה ששרשן מבחי שנות עולם וימי עולם ועייז בזהר פי
בראשית (דליז סעי"ב [סוף עמוד ב] ודף נ"ח א')

por eso, mediante esto, se anula su sentencia de setenta años, cuya raíz está en el nivel de “los años del mundo (olam)” y “los días del mundo”. Véase también el Zohar, Parashat Bereshit (37b, final de la columna, y folio 58a),

ובזהר הרקיע שם ובזהר ס"פ תרומה דקע"ח סעי"ב [סוף עמוד ב] וזהו ע"כ יאמרו המושלים בואו חשבון
בואו ונחשב חשבוננו של עולם.

y el Zohar HaRakia allí, y el Zohar al final de Parashat Terumá, 178b, final de la columna.) Y esto es lo que dice el versículo: “Por eso dirán los gobernantes: ‘Vengan a Jeshbón’”: vengan, hagamos el cálculo del mundo.

פי המושלים אלו המושלים ביצרם לאכפא לסט"א [לסטרא אחרא] כנ"ל בשבירת תאו' [תאוות] הגופנית
בסור מרע במחשבה דבור ומעשה וגם בראיה ושמיעה כו'.

Es decir, “los gobernantes” son quienes gobiernan su inclinación para someter a la sitra ajra, como se mencionó antes, quebrantando los deseos corporales al apartarse del mal en pensamiento, palabra y acción, y también en la vista y el oído, etc.

וכמ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם כמו להיות עוצם עיניו מראות ברע בהסתכלות וכו'
ובמעשה

Como está escrito: “No se desvíen tras su corazón ni tras sus ojos”; por ejemplo, ser “quien cierra sus ojos para no ver el mal”, en la contemplación, etc.; y en la acción,

כמו שאמרו קדש עצמך במותר לך וכיוצא בזה. ועייז אסתלק יקרא דקוב"ה [דקודשא בריך הוא] להיות
גילוי סובב כ"ע [כל עלמין] בתוך ההעלם וההסתר שבכולהו עלמין כנ"ל:

como dijeron: “Santificate en lo que te está permitido”, y cosas semejantes. Y mediante esto “se eleva la gloria del Santo, bendito sea”, de modo que se revela la luz que circunda todos los mundos dentro del ocultamiento y la ocultación que hay en todos los mundos, como se mencionó antes.

26 וזהו על כן יאמרו המושלים ביצרם דוקא בואו ונחשוב חשבוננו של עולם. פי' עולם מלשון העלם והסתר כנ"ל

Y esto es: "Por eso dirán los que gobiernan" sobre su inclinación, específicamente: "Vengan, hagamos el cálculo del mundo" (olam). El sentido de olam deriva de un término que significa ocultamiento y encubrimiento, como se explicó arriba;

ואומרים נחשב חשבון ירידת הנשמה לעוה"ז בגוף החשוך שבחי' תכלית הירידה הוא לצורך עלייה והיינו כדי להיות אתכפיה סט"א [סטרא אחרא] שבזה יסתלק יקרא דקב"ה [דקודשא בריך הוא] כו' כנ"ל.

y dicen: hagamos el cálculo del descenso del alma a este mundo, dentro del cuerpo oscuro: el propósito de ese descenso es una elevación, es decir, que se someta a la sitra ajra (el otro lado), mediante lo cual "se elevará la gloria del Santo, bendito sea", etc., como se explicó arriba.

27 ועוד בפי' חשבוננו של עולם ועיקר כי לפי רוב ההעלם שבעוה"ז שהוא עולם היותר האחרון וע"כ החשך עב וכפול ומכופל

Hay además [una explicación] de "la cuenta del mundo", y esta es la principal: cuanto mayor es la ocultación en este mundo, que es el último de los mundos, tanto más espesas, dobles y redobladas son las tinieblas,

ולכן כדי להאיר את החשך העב כמוהו צריך להמשיך דייקא אור גדול ורב עצום יותר שע"י דייקא גם חשך לא יחשיך וכחשכה כאורה משא"כ אור קטן לא יועיל מחמת עביות החשך

por lo tanto, para iluminar unas tinieblas tan espesas es preciso hacer descender precisamente una luz grande, abundante y sumamente poderosa, pues así precisamente "ni siquiera las tinieblas oscurecen" y "las tinieblas y la luz son iguales"; en cambio, una luz pequeña no servirá, debido al espesor de las tinieblas.

וכמו שאנו רואים שבבית די באור הנר אבל במרתף לפי ששם האויר עב מאד להיותו בתוך חומריות הארץ ע"כ

Como vemos, en una casa basta la luz de una vela; pero en un sótano, puesto que allí el aire es muy espeso, al encontrarse dentro de la materialidad de la tierra, por lo tanto

כדי להאיר האויר הגס צ"ל ע"י אור גדול משא"כ נר דק יוכל להיות נכבה מחמת גשמיות האויר. para iluminar allí el aire tosco se necesita una luz grande, mientras que una vela tenue puede apagarse debido a la materialidad del aire.

28 וכך עדי"מ כדי להאיר החשך דעולם העשיי [העשייה] הגשמיות הוא ע"י אור עליון ביותר וזהו ירידת הנשמות לעוה"ז אשר ע"י נר הוי' נשמת אדם ונר מצוה ותורה אור עי"ז דייקא יוכלו להאיר להיות אתהפכא חשוכא לנהורא כו'

Del mismo modo, a modo de analogía, la oscuridad del Mundo físico de Asia se ilumina mediante una luz sumamente elevada. Y esto es lo que implica el descenso de las almas a este mundo: que, por medio de "la lámpara de Havaiá, el alma del hombre" y de "una mitzvá es una lámpara y la Torá es luz", precisamente así podrán iluminar, de modo que la oscuridad se transforme en luz (it'hapjá jashojá le-nehorá), etc.

וזהו ענין ונחשב חשבוננו של עולם שלפי רוב ההעלם כך צריך להרבות באור התורה והמצוות:

Y este es el sentido de "hagamos el cómputo del mundo": en proporción a la magnitud del ocultamiento, así también se debe acrecentar la luz de la Torá y las mitzvot.

29 ד תבנה ותכונן עיר סיחון. הנה עיר סיחון היא התפלה שנקראת שיחה בשין שמאלית וכמ"ש ויצא יצחק לשוח בשדה ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] לשון תפלה

4. «Que sea edificada y establecida la ciudad de Sijón». Ahora bien, «la ciudad de Sijón» es la plegaria, que se llama sijá, [escrita] con shin con punto a la izquierda, como está escrito: «Yitzjak salió a conversar (lasúaj) en el campo», y Rashí explica: es una expresión de plegaria,

כמו ישפוך שיחו. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] פ"ק [פרק קמא] דע"ז אין שיחה אלא תפלה. ולהבין הטעם למה נק' התפלה שיחה.

como en «derrama su palabra (sijó)». Y como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria, en el primer capítulo de Avodá Zará: «Sijá no significa otra cosa que plegaria». Y [debemos] comprender la razón por la que la plegaria se llama sijá.

אך הענין הוא כי מלבד דשיחה לשון דבור ומה גם לפמ"ש"כ [לפי מה שכתוב] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הסוכות פ"ב [פרק ב'] דשיחה הוא הדבור בלחש ובחשאי ובהסתר וזהו ענין צלותא בלחש.

Pero la explicación es la siguiente: además de que sijá es una expresión de habla, y con mayor razón según lo escrito en Pri Etz Jaim, Sha'ar HaSukkos, capítulo 2, que sijá es habla en voz baja, quedamente y en secreto, lo cual corresponde a «la plegaria en voz baja» (tzelotá biljash),

אך עוד זאת יש בפ"י שיחה שהוא מענין הסחה והזזה ממקום אל מקום אחר כמו כאשר יפרש השוחה לשחות (בישעיה כ"ה י"א) דפירושו לשוט במים.

hay además otro sentido en la interpretación de sijá: se relaciona con hasajá, mover y trasladar de un lugar a otro, como en «como el nadador (hasojé) extiende los brazos para nadar» (en Isaías 25:11), cuyo significado es nadar en el agua.

שענין השט במים הוא שמזיז ומעתיק א"ע [את עצמו] ממקום למקום כו' [וכמ"כ] [וכמו כן] מצינו שפ"י רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] בפ"י דאגה בלב איש ישיחנה ב' פירושים הנ"ל ישיחנה מדעתו לשון היסח הדעת שמעתיק ומסיח דעתו מדאגתו לתקוע הדעת בתורה ועבודת ה'.

Pues quien nada en el agua se mueve y se traslada de un lugar a otro, etc. (Y asimismo encontramos que nuestros Sabios, de bendita memoria, explicaron «Si hay preocupación en el corazón del hombre, que la yesijená» con los dos sentidos mencionados antes: «que la aparte de su mente» es una expresión de apartar el pensamiento; es decir, que aparta su mente de la preocupación para fijarla en la Torá y el servicio a D'os;

30 וישיחנה לאחרים הוא לשון דבור] ופ"י וענין הזזה בתפלה הוא כהיות שעיקר הבקשה בתפלה הוא שיתגלה בחי' סובב כל עלמין להיות מתלבש תוך כל עלמין. וזהו שאנו אומרים יהי רצון כי הוא ית' למעלה מן הרצון.

y “que se lo cuente a otros” es una expresión que alude al habla.) El sentido y la esencia de “mover” en la plegaria consisten en que la petición principal de la plegaria es que se revele el nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), para que se invista dentro de todos los mundos. Por eso decimos “Yehi ratzón”, “Que haya voluntad”, pues Él, bendito sea, está por encima de la voluntad.

31 וכדי שיהיה לו בחי' רצון בברכות שמונה עשרה כמו גואל ישראל ומברך השנים וכיוצא. היינו ג"כ ענין הסחה והזזה ממקום למקום

Y para que Él tenga voluntad en las bendiciones de la Shemone Esré, como “Que redime a Israel” y “Que bendice los años”, y otras similares, esto también es un asunto de desplazamiento, de pasar de un lugar a otro;

כי מצד עצמו לאו דאית ליה מכל אינון מדות כלל והוא ית' נעתק ויורד ממקום מדרגתו העצמי שלמעלה גם מבחי' רצון להיות לו רצון בהמשכות כו'

pues, en Sí mismo, “no es que tenga ninguno de todos esos atributos”; y Él, bendito sea, se desplaza y desciende del lugar de Su nivel esencial, que está incluso por encima del nivel de la voluntad, para tener voluntad respecto de las emanaciones, etc.

ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] זו ר"ל [רוצה לומר] המשכה זו שנמשך ע"י התפלה בחי' יהי רצון כו' נק' שיחה והזזה שמלמעלה למטה כו'.

Y este despertar desde arriba, es decir, esta emanación que se produce por medio de la plegaria, el nivel de “Que haya voluntad”, etc., se llama sichá y desplazamiento de arriba hacia abajo, etc.

אך בחי' שיחה זו מלמעלה למטה באה ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בשיחה שבתפלה שהאדם מתפלל כי רוח אייתי רוח כו'.

Pero este desplazamiento de arriba hacia abajo se produce por medio de un despertar desde abajo, a través de la sichá de la plegaria que reza la persona, pues “el espíritu atrae al espíritu”, etc.

32 וגם באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] זו שייך ב' פירושים הנ"ל. לשון הסחה והזזה. כי עיקר התפלה היינו בחי' צעקה בצר לו וזהו לפני ה' ישפוך שיחו.

También en este despertar desde abajo se aplican los dos sentidos mencionados antes: el de desviar y el de mover. Pues la esencia de la plegaria es clamar desde la angustia; y esto es: «delante de Havaíá derrama su súplica» (sijó).

לשון ישפוך היינו שפיכת הנפש כאשר צר לה מאד מאשר כהבל בא וכחושך וצלמות ילך ברוב הזמן כו'.

La expresión «derrama» alude al derramamiento del alma cuando está sumamente angustiada, porque «en vanidad vino, y en oscuridad», y en sombra de muerte «anda» la mayor parte del tiempo, etc.

33 והיינו ע"י קדימת בחי' בואו חשבון להיות ממארי דחושבנא בכל לילה כנ"ל לטעום מרירות בנפשו

מכל מעשיו ודבוריו ומחשבותיו אשר לא לה' המה מיום היותו ועל אשר נשקע ונטבע בתאוות עוה"ז

Y esto se logra ante todo al “ir a Jeshbón”, convirtiéndose cada noche en uno de los “maestros del examen de conciencia” (maréi de-jushbana), como se mencionó antes: sentir amargura en su alma por todos sus actos, palabras y pensamientos que no fueron por D'os, desde el día en que comenzó a existir, y por haberse hundido y sumergido en los deseos de este mundo,

ובזה כל השתדלותו בשכבו ובקומו כו' והאמת נשכח מלוח לבו מחמת טרדתו בהבלי הזמן כו' רק כי פנו אלי עורף בלא לב כו'.

y en esto pone todo su empeño, “al acostarse y al levantarse”, etc.; y la verdad queda olvidada de la tabla de su corazón por estar ocupado con las vanidades del tiempo, etc.; solo que “me dieron la espalda”, sin corazón, etc.

34 ויוסיף דעת בגדולת ה' יוסיף מכאוב בנפשו. ועי"ז ישפוך שיחו במס"נ [במסירות נפש] מעומקא דליבא.

להיות בחי' הסחה והזזה ממש שיהי' [שיהיה] נעתק ונבדל ממדותיו הבהמיות המסתירים כו'

Y “el que añade conocimiento” de la grandeza de D'os “añade dolor” a su alma. Por medio de esto derramará sus palabras con autosacrificio (mesirut néfesh), desde lo más profundo del corazón, de modo que haya un verdadero apartamiento y desplazamiento: que se aleje y se separe de sus atributos animales, que ocultan, etc.

וזהו שע"י בואו חשבון אזי תבנה ותכונן עיר סיחון. להיות התפלה כדבעי בבחי' שפיכת הנפש ושיהיה נעתק וניזוז מהטבעת מדות דנה"ב [דנפש הבהמית],

Y por eso, mediante “Ven a Jeshbón”, “la ciudad de Sijón será edificada y establecida”: la plegaria será como corresponde, como un derramamiento del alma, y él se apartará y se desplazará de la naturaleza arraigada de los atributos del alma animal.

אמנם לשון תבנה ותכונן הענין הוא כי בתפלה צ"ל ג"כ דוקא צרופי אותיות הדבור וכפ"י הפשוט דשיחה לשון דבור.

Sin embargo, la expresión “será edificada y establecida” alude a que en la plegaria también debe haber, específicamente, combinaciones de letras del habla, según el sentido simple de que sijá significa habla.

לכן נאמר ע"ז לשון בנין כמו הבנין מאבנים כך דבורי התפלה נק' בתים כמ"ש בס"י [בספר יצירה] שהאותיות נק' אבנים כו'.

Por eso se emplea aquí la expresión “edificación”: así como un edificio se construye con piedras, las palabras de la plegaria son llamadas “casas”, como está escrito en Sefer Yetzirah, que las letras son llamadas “piedras”, etc.

35 וז"ש [וזהו שכתוב] דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] ערב ובוקר וצהריים אשיחה ואהמה וישמע קולי דהיינו כשהתפלה היא בבחי' אשיחה ע"ד הנ"ל ע"י וישמע קולי כו'.

Y esto es lo que escribió el rey David, que la paz sea con él: «Al anochecer, por la mañana y al mediodía hablo (asijá) y gimo, y Él oye mi voz»; es decir, cuando la oración se encuentra en la modalidad de asijá, como se explicó arriba, por medio de esto «Él oye mi voz», etc.

ועמ"ש בדי"ה וכל בניך ופי' ותכונן היינו כמ"ש בצדקה תכונני וכמ"ש ע"פ אני בצדק אחזה פניך ר' [רבי] אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי ועמ"ש מזה ג"כ ע"פ הקל קול יעקב.

Y véase lo escrito en el discurso que comienza «Y todos tus hijos». El sentido de «y serás establecida» es como está escrito: «Por medio de la tzedaká serás establecida», y como está escrito acerca de «Yo, por medio de la tzedaká, contemplaré Tu rostro»: «Rabí Elazar daba una moneda a un pobre y luego rezaba». Y véase también lo escrito sobre «La voz es la voz de Yaakov».

36 והנה פי' סיחון סיחה נאה יתפרש ג"כ על התורה בצירופי אותיות שבה דהנה דהע"ה [דוד המלך עליו השלום] אמר מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי וכתוב כי עדותיך שיחה לי. ועמ"ש ע"פ ויצא יצחק לשוח בשדה.

Ahora bien, la explicación de Sijón como «habla agradable» (sijá naá) también puede interpretarse como referida a la Torá, en las combinaciones de sus letras. Pues el rey David, de bendita memoria, dijo: «¡Cuánto amo Tu Torá! Todo el día es mi habla (sijatí)», y está escrito: «Pues Tus testimonios son habla (sijá) para mí». Véase también lo escrito acerca de «Y salió Itzjak a conversar en el campo».

והיינו שצירופי אותיות שבתורה הן במקרא הן במשנה הן בהלכות ואגדות נק' בחי' שיחה ע"ד הנ"ל שהוא ענין הסחה והזהה ממקום למקום.

Esto significa que las combinaciones de letras de la Torá —ya sea en la Escritura, en la Mishná o en las halajot y las agadot— se denominan sijá, en el sentido mencionado antes, que consiste en un desplazamiento de un lugar a otro.

בהיות כי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ קווצותיו תלתלים שהיה ר"ע [רבי עקיבא] דורש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות.

Pues nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron acerca de «Sus cabellos son rizados (taltalim)» que Rabí Akiva exponía, a partir de cada punta (kots) [de las letras], montones y montones (tilei taltalim) de halajot.

37 והנה נמשלו ההלכות לבחי שערות והוא בחי שער רישיה כעמר נקא. כמו עד"מ השערות הנמשכים מן הראש

Ahora bien, las halajot son comparadas con cabellos, y este es el nivel de “el cabello de Su cabeza es como lana pura”. Pues, a modo de analogía, los cabellos que salen de la cabeza

שהן בוקעים ויוצאים והארה מהמוח נמשך ומתלבש בהם כך ע"י ההלכות נמשך מחכמתו ית' דלית מחשבה תפיסא בה כלל שע"ז נאמר מאד עמקו מחשבותיך כו'

irrumpen y salen, y un destello del cerebro se extiende y se reviste en ellos; del mismo modo, por medio de las halajot se extiende algo de Su sabiduría, bendito sea, que ningún pensamiento puede aprehender en absoluto, acerca de la cual está dicho: “Tus pensamientos son muy profundos”, etc.,

ומתלבש בהלכות הערוכות לפנינו וזהו בחי כשמן הטוב על הראש כו' שמן משחת קדש שמבחי קדש מלה בגרמה נמשך ומתלבש בהלכות התורה.

y se reviste en las halajot dispuestas ante nosotros. Y este es el nivel de “como el buen aceite sobre la cabeza”, etc., “aceite de unción sagrada”; pues desde el nivel de kodesh (santidad), “una cosa por sí misma”, se extiende y se reviste en las leyes de la Torá.

38 וזהו ענין שיחה והזזה. ולכן נק' התורה חתן חות דרגא כו' ועמ"ש ע"פ שיר השירים כו'.

Y esto es el sentido de la sichá y el desplazamiento. Por eso la Torá es llamada “novio” (jatán): “jat dargá”—desciende un peldaño—, etc. Y véase lo escrito sobre “El Cantar de los Cantares”, etc.

וזהו מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי. פי' שיחה והזזה מפני שנמשך גילוי אור א"ס ע"י צירופי אותיות שנק' שער רישיה כו'.

Y esto es: “¡Cuánto amo Tu Torá! Todo el día es mi habla (sijá)”: sijá significa desplazamiento, pues la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof) se hace descender mediante las combinaciones de letras, llamadas “el cabello de Su cabeza”, etc.

וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בעירובין (דנ"ד ע"ב) ע"פ והולכי על דרך שיחו דקאי על בעלי מקרא ומשנה ותלמוד. וע"ז אמר ג"כ תבנה ותכונן.

Y esto es lo que dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria, en Eruvin (54b), acerca de "Y quienes andan por el camino hablan (siju)": que se refiere a los expertos en la Escritura, la Mishná y el Talmud. Y también respecto de ellos se dice: "será construida y establecida",

כי ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] העוסקים בתורה נק' בונים על שעוסקים בבנינו של עולם כמארוז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] א"ת [אל תקרי] בניך אלא בוניך כו':

pues los estudiosos de la Torá que se ocupan de ella son llamados "constructores", porque se ocupan de la construcción del mundo, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: "No leas 'tus hijos' (banayij), sino 'tus constructores' (bonayij)", etc.

39 ה כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון. הנה כתי' [כתוב] רשפיה רשפי אש שלהבת יה.

5. "Porque salió un fuego de Jeshbón, una llama de la ciudad de Sijón". Ahora bien, está escrito: "Sus destellos son destellos de fuego, una llama de Yah (shalhevet Yah)".

[ועיין מ"ש ע"ז בזהר ויחי (דף רמ"ה א') ובפ' מצורע (דף נ"ד ב') ובפ' משפטים (דף ק"ד א') ובמק"מ [ובמקדש מלך] פ' בשלח (דנ"ו) בשם האריז"ל [הארי"י זכרונם לברכה] ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' וירא.

(Y véase lo escrito sobre esto en el Zohar, Vayechi (folio 245a), y en Parshas Metzora (folio 54b), y en Parshas Mishpatim (folio 104a); y en el Mikdash Melech, Parshas Beshalach (folio 56), en nombre del Arizal; y en el Likkutei Torah del Arizal, Parshas Vayeira.)

ותוכן פירושם דרשפי אש דכנס"י [דכנסת ישראל]. מהיכן יצאה אש זה. הוא משלהבת שיצאה מי"ה כו' וזהו ענין כי אש יצאה מחשבון כו' ע"ש.

El contenido de su explicación es el siguiente: los "destellos de fuego" de la Congregación de Israel (Knesset Yisrael): ¿de dónde salió este fuego? De la llama que salió de Yah, etc. Y este es el significado de "Porque salió un fuego de Jeshbón", etc.; véase allí.

ועמ"ש בפ' שלח בד"ה והיה לכם לציצית מענין לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת דממש"ש [דממה שכתוב שם] יובן מעט דברי האריז"ל [הארי"י זכרונם לברכה] ועמ"ש בפ' נח בד"ה מים רכים כו'

Y véase lo escrito en Parshas Sh'lach, en el maamar que comienza "Y será para ustedes tzitzit", acerca de "Por eso será llamada mujer (ishá), porque del hombre (ish) fue tomada"; pues a partir de lo escrito allí se comprenderá un poco lo que dice el Arizal. Y véase lo escrito en Parshas Noaj, en el maamar que comienza "Muchas aguas", etc.)

והענין כי רשפי אש הוא גחלת כדפרש"י [כדפירש רש"י / כדפירוש רש"י] ע"פ ובידו רצפה והיינו מה שהאש שורף ומכלה העצים ונעשה גחלת.

La explicación es la siguiente: “destellos de fuego” (rishpei esh) se refiere a una brasa encendida, como explica Rashi acerca de “y en su mano había una brasa (ritzpah)”; es decir, cuando el fuego quema y consume la madera, esta se convierte en una brasa encendida.

40 ושלֵהֶבֶת הוא הלהב ועיין במשנה ספ"ה דביצה. וענין בחי' זו בנפש הוא ע"ד המבואר במ"א בביאור ע"פ והיה לכם לציצית הנ"ל ובד"ה כי אתה נרי שבאור הנר יש ב' גוונים נהורא תכלא ונהורא חיוורא.

Y shalhevet es la llama (lahav); véase la Mishná, al final del capítulo 5 de Beitzá. El sentido de este nivel en el alma es conforme a lo explicado en otro lugar, en la explicación de “Y será para ustedes tzitzit”, mencionada arriba, y en el discurso que comienza “Pues Tú eres mi lámpara”: que en la luz de una vela hay dos tonalidades, la luz azul (nehora techela) y la luz blanca (nehora chivra).

נהורא תכלא הוא הגוון הסמוך לפתילה שמכליון הפתילה הוא נעשה. שדבר שאינו מינו כלה ונבער בו על כן נשתנה האור לגוון תכלת.

La luz azul es la tonalidad que está junto a la mecha y se forma al consumirse esta. Como algo que no es de su misma especie se consume y arde en ella, la luz cambia entonces a una tonalidad azul.

41 והוא ענין ביטול היש שהיש דנפש הבהמית נתהפך מחשוכא לנהורא ונכלל באש. וזהו ענין אהבת עולם שמבחינת עולם והעלם נברר להיות נכלל ובטל באלקות.

Y este es el asunto de la autoanulación (bitul) del yesh (sentido de sí): el yesh del alma animal se transforma de oscuridad en luz y queda incluido en el fuego. Este es también el asunto del amor al mundo (ahavat olam): desde el nivel de olam y helem (ocultamiento), se depura para quedar incluido y anulado en la Divinidad.

ונהורא חיוורא זהו בחינת אהבה רבה הבאה מלמעלה. ועמ"ש בביאור ע"פ חכלילי עינים מענין ב' אהבות אלו. ועמ"ש ע"פ והקרבתם עולה אשה כו'.

Y la luz blanca es el nivel de ahavá rabá (gran amor), que viene de arriba. Véase lo escrito en la explicación de “Sus ojos estarán rojos (jajilí)”, acerca de estos dos amores. Véase también lo escrito sobre “Y ofrecerán un holocausto, una ofrenda ígnea (ishé)”, etc.

וזהו ג"כ ענין רשפי אש וענין שלהבת י"ה. כי רשפי אש שהוא גחלת היא מה שדבר אחר שאינו ממין האש נהפך ונכלל באש.

Y este es también el asunto de las "llamaradas de fuego" y de la "llama de Yah". Pues las "llamaradas de fuego", que son brasas encendidas, se producen cuando algo distinto, que no pertenece a la clase del fuego, se transforma y queda incluido en él;

והוא מה שהנפש האלקית מבררת ומהפכת באש שלה את הנה"ב [הנפש הבהמית] להיות נכלל באלקות. ועיין מ"ש בזהר פ' נח (דף ע' [עיינ] ע"א)

y esto es cuando el alma divina depura y transforma con su fuego al alma animal, para que quede incluida en la Divinidad. Véase lo escrito sobre esto en el Zóhar, Parshas Noach (folio 70a),

בענין והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש ת"ח [תא חזי] אש נפיק מלגיו ואיהו דק ואחיד במלה אחרא לבר דלאו איהו דק הכי כו' וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] במ"א ועיין בזהר באד"ר [באדרא רבא] (דקל"ח ע"א).

acerca de "Y el monte Sinaí estaba todo humeante, porque Havaíá descendió sobre él en fuego": "Ven y ve: el fuego sale de dentro, es fino y se aferra a otra cosa exterior, que no es tan fina", etc.; como se explicó en otro lugar. Véase también el Zóhar, en la Idra Rabá (138a).

ושלהבת י"ה הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] הבאה מלמעלה מבחי' י"ה כו' והיינו שאחר האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] בביטול היש דנהורא תכלא שורה ונמשך עליו אה"ר [אהבה רבה] כו'.

Y la "llama de Yah" es el nivel de ahavá rabá (gran amor), que viene de arriba, del nivel de Yah, etc.; es decir, después del despertar desde abajo, en la autoanulación del yesh de la luz azul, ahavá rabá reposa sobre ella y se extiende sobre ella, etc.

אך גם כדי שיהיה האתעדל"ת [האתערותא דלתתא] הוא ע"י אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בתחלה מלמעלה מבחינת שלהבת י"ה שנותן כח בנפש האלקית לברר את הנה"ב [הנפש הבהמית] ולהיות רשפי אש.

Pero también para que haya un despertar desde abajo, primero debe haber un despertar desde arriba, desde arriba, del nivel de la "llama de Yah", que da al alma divina la fuerza para depurar al alma animal y convertirse en "llamaradas de fuego".

42 והוא מ"ש האריז"ל [הארי"י זכרוננו לברכה] דרשפי אש דכנס"י [דכנסת ישראל] מהיכן יצאה אש זה משלהבת י"ה כו' וזהו אהבת עולם אהבתיך שכח בחי' אה"ע [אהבת עולם] להיות נכרך מבחינת עולם והעלם באלקות הוא נמשך ע"י

Y esto es lo que dijo el Arizal: las "llamaradas de fuego" de la Congregación de Israel: ¿de dónde salió este fuego? De "una llama de Havaia", etc. Y esto es "Con amor eterno te he amado": la fuerza del nivel del amor eterno, para ser depurado del nivel de mundo y ocultamiento y elevarse a la Divinidad, se transmite por medio de

כי אהבתיך ע"כ משכתיך חסד כו'. וזהו ענין לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה מבחי' אש יו"ד שלהבת י"ה.

"Te he amado; por eso te he atraído con bondad", etc. Y este es el sentido de "Por eso será llamada mujer (ishá), pues del hombre (ish) fue tomada": del nivel del fuego (esh) de la yud, "una llama de Havaia".

43 והנה המשכת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] זו ליתן כח בנפש האלקית לברר הנה"ב [הנפש הבהמית] הוא ע"י המצות וכמ"ש צדקה תרומם גוי וכמ"ש במ"א ע"פ המגביהי לשבת כו' וזהו ענין כי אש יצאה מחשבון.

Ahora bien, la atracción de este despertar desde arriba, para dar al alma divina fuerza para refinar al alma animal, se realiza por medio de las mitzvot, como está escrito: "La caridad eleva a una nación", y como está escrito en otro lugar acerca de "Quien se eleva para sentarse", etc. Y este es el significado de "Pues salió un fuego de Jeshbón",

דהיינו בחינת מעשה המצות כדלעיל בענין ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה כו'.
es decir, el aspecto de la práctica de las mitzvot, como se explicó antes en relación con "y hagamos el cálculo del mundo: la pérdida de una mitzvá frente a su recompensa", etc.

44 ולכן מזה נמשך כי אש יצאה להיות רשפיה רשפי אש. ואח"כ להבה מקרית סיחון הוא השראת נהורא חיורא על רשפי אש זה כו'

Y por eso de esto resulta que "salió un fuego", de modo que haya "sus destellos, destellos de fuego". Y después, "una llama de la ciudad de Sijón" es el reposo de la luz blanca sobre estos destellos de fuego, etc.;

והוא נמשך מלמעלה למטה ע"י עסק התורה וכמ"ש ותורה אור שהוא המשכת אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה חכים ולא בחכמה ידיעה כו'

y esto se atrae de arriba hacia abajo mediante el estudio de la Torá, como está escrito: "y la Torá es luz", que es la atracción de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, de arriba hacia abajo: "sabio, pero no con una sabiduría conocida", etc.

וזהו להבה מקרית סיחון שהוא עסק התורה וכדלעיל בפ"י כי עדותיך שיחה לי וזהו ומגיד לאדם מ"ה [שם מ"ה] שיחו שהוא המשכת שם מ"ה [שם מ"ה] שהוא בחי' ביטול

Y esto es "una llama de la ciudad de Sijón", que es el estudio de la Torá, como se explicó antes al interpretar "Pues Tus testimonios son mi conversación". Y esto es "y le declara al hombre cuál (mah) es su conversación (sijó)": la atracción del Nombre Mah (45), que es el nivel de autoanulación (bitul),

והיינו ע"י שיחו שהוא התורה שהיא המשכת שם מ"ה [שם מ"ה] לברר שנית הרשפי אש דב"ן [דשם ב"ן] כו'.

es decir, mediante "su conversación", que es la Torá, la cual es la atracción del Nombre Mah para refinar por segunda vez los destellos de fuego de [el Nombre] Ban (52), etc.

45 והתורה היא בחי' אתדבקת רוחא ברוחא בבחי' נשיקין והוא בחי' נשיקין כפולים. כי בחי' נשיקין הוא

אתדבקת רוחא ברוחא ויש ב' מיני התדבקות הא' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] המעורר אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]

Y la Torá es el nivel de «la unión de espíritu con espíritu» (isdabkut rujá berujá), a modo de besos, y es el nivel de los «besos dobles». Pues los besos son la unión de espíritu con espíritu, y hay dos clases de unión: la primera es un despertar desde arriba (itaruta dileila) que despierta un despertar desde abajo (itaruta deletata),

וזהו ענין רוח אייתי רוח שהרוח המשפיע מעורר רוח המקבל והב' הוא שהאתעדל"ת [שהאתערותא דלתתא] ורוח המקבל מעורר אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וזהו ענין אמשיך רוח שממשיך רוח המשפיע כו'

y esto es el concepto de «un espíritu trae otro espíritu»: el espíritu de quien influye despierta el espíritu de quien recibe. La segunda es que el despertar desde abajo, el espíritu de quien recibe, despierta el despertar desde arriba; y esto es el concepto de «atrae un espíritu»: atrae el espíritu de quien influye, etc.

[ועמ"ש סד"ה נאו לחייך בתורים צוארך בחרוזים מענין אייתי רוח ואמשיך רוח ועמ"ש עוד מענין פי' נשיקין כפולים בד"ה וימצאו בניי [בני ישראל] איש מקושש.

[Y véase lo escrito al final del discurso que comienza «Tus mejillas son hermosas entre los adornos, tu cuello entre los collares», acerca de «trae un espíritu» y «atrae un espíritu». Y véase también lo escrito acerca del significado de «besos dobles» en el discurso que comienza «Y los hijos de Israel encontraron a un hombre que recogía»,

שהוא ענין ב' אופנים ביחוד עליון שהעליון יורד למטה או שהתחתון עולה למעלה. וגם כאן י"ל [ש] לומר] עד"ז ג"כ כו'

lo cual corresponde a dos modos de la unión superior: que lo superior descienda hacia lo inferior, o que lo inferior ascienda hacia lo superior. Y aquí también se puede explicar de este modo, etc.

ועמ"ש עוד מענין אתדבקת רוחא ברוחא ע"י התורה בד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל] ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פמ"ו]:

Y véase también lo escrito acerca de la unión de espíritu con espíritu mediante la Torá en el discurso que comienza «Y el número de los hijos de Israel será», y véase Sefer Shel Beinonim (Tanya), capítulo 46.)

46 אכלה ער מואב. מואב הוא חכמה דקליפה דהיינו מ"ש בירמיה (סי' ד') חכמים המה להרע ולהיטיב לא

ידעו או כענין חרטומי מצרים שהיא נגד חכמה דקדושה שנק' אב כנודע שהתורה נק' מוסר אביך

“Consumió Ar de Moav”. Moav es la Jojmá (sabiduría) de la kelipá, es decir, lo que está escrito en Jeremías (capítulo 4): “Son sabios para hacer el mal, pero no saben hacer el bien”; o bien, como los magos de Egipto. Esta se opone a la Jojmá de santidad, que es llamada av (padre), como es sabido, pues la Torá es llamada “la instrucción de tu padre”.

ולכן נק' חכמה דקליפה ער מואב. מלשון ויהי ערך (בשמואל א' סי' כ"ח). נשוא לשוא עריך (בתהלים סי' קל"ט).

Por eso, la Jojmá de la kelipá es llamada Ar Moav, a partir del término que aparece en “se ha convertido en tu enemigo (areja)” (en I Samuel, capítulo 28), [y] “Tus enemigos (areja) toman en vano” (en Salmos, capítulo 139).

ועדי"ז ג"כ רבוי ההתחכמות והתחבולות יתירות בעניני משא ומתן ע"ד כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל ומסיר בטחונו מה' כי אע"פ [אף על פי] שנאמר ואספת דגנך.

Del mismo modo, también la astucia excesiva y los planes superfluos en los asuntos comerciales, siguiendo la idea de "Mi fuerza y el poder de mi mano me han hecho esta riqueza", apartan a la persona de su confianza en D'os. Pues, aunque está dicho: "Y recogerás tu grano",

הנהג בהם מנהג דרך ארץ. היינו כמ"ש יגיע כפיך כי תאכל. אבל לא יגיעת המוח ביותר מדאי וכמ"ש ולא לחכמים לחם. ואדרבה מחשבה מועלת.

"Condúzcanse con ellos según las costumbres del mundo"; esto es, como está escrito: "Cuando comas el fruto del esfuerzo de tus manos". Pero no hay que esforzar la mente más allá de lo debido, como está escrito: "ni pan para los sabios". Al contrario, el pensamiento es perjudicial (machshavah mo'eles).

47 והנה הוא הגורם טמטום המוח שנתגשם מחמת העמקתו בעניני [בענינים] גשמיים ואפילו דהיתר ואין נדבק ההתבוננות בגדולת ה' מחמת זה.

Y esto es lo que causa el embotamiento de la mente, que se vuelve tosca por profundizar en asuntos materiales, incluso permitidos; y por eso, la contemplación de la grandeza de D'os no logra arraigarse.

ואמנם ע"י עסק התורה וקיום המצות נאמר כי אש יצאה מחשבון להבה מקרית סיחון אכלה ער מואב

Sin embargo, mediante el estudio de la Torá y el cumplimiento de las mitzvot, se dice: "Pues salió un fuego de Jeshbón, una llama de la ciudad de Sijón; consumió Ar de Moav",

כי החכמה עילאה שממשיכים ע"י התורה ומצות היא דוחה חשך וסכלות דנה"ב [דנפש הבהמית] ואדרבה עי"ז נתהפך השכל דנה"ב [דנפש הבהמית] שבאדם ליכלל בחכמה שבנה"א [שבנפש האלקית] המשכלת ומתבוננת בגדולת ה' [וכמו שממואב ג"כ נתברר ויצאה רות המואביה שממנה מלכות ב"ד כו']

pues la Jojmá (sabiduría) suprema que se atrae mediante la Torá y las mitzvot ahuyenta la oscuridad y la necedad del alma animal; y, por el contrario, gracias a ello, el intelecto del alma animal de la persona se transforma y queda incluido en la sabiduría del alma divina, que comprende y contempla la grandeza de D'os. [Así también, de Moav fue refinada y surgió Rut la moabita, de quien provino la realeza de la Casa de David, etc.

ועמ"ש בד"ה המגביהי לשבת הנ"ל. ועמ"ש בד"ה מים רבים כו' ועיין בזהר בראשית ד"ו ע"ב]:

Y véase lo escrito en el discurso que comienza “Quien se eleva para sentarse”, mencionado anteriormente. Y véase lo escrito en el discurso que comienza “Muchas aguas”, etc.; y véase el Zohar, Bereshit, folio 6b.]

48 בעלי במות ארנון. פ"י דהנה מבואר בזהר פ' בשלח (דנ"ו ע"א) ע"פ ואת הנחלים ארנון שהוא בחי' תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין כמ"ש ונהר יוצא מעדן כו'. ועי' מק"מ [מקדש מלך] שם ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' וירא.

“Los señores de las alturas de Arnon”. La explicación es que, como se explica en el Zóhar, Parashat Beshalaj (56a), acerca de “y los arroyos de Arnon”, esto corresponde al nivel de “los dos compañeros que nunca se separan”, como está escrito: “Y un río sale de Edén”, etc. Véase también el Mikdash Melej allí, y el Likkutei Torah del Arizal, Parashat Vayerá.

וזהו פ"י ארנון מלשון ארון הברית שבו הלוחות כי אורייתא מחכמה נפקת והארון הוא בחי' בינה שהוא הכלי לבחי' חכמה נקודה בהיכליה וזהו ענין תרין ריעין כו'

Y este es el significado de Arnon, relacionado con la palabra aron, el Arca del Pacto, en la que estaban las Tablas, pues “la Torá surge de Jojmá”, y el Arca es el nivel de Biná (entendimiento), que es la vasija para Jojmá, “un punto en su palacio”; y este es el concepto de “los dos compañeros”, etc.

[ועי' בזהר ר"פ נח (דנ"ט ע"ב) בענין מאן תיבה דא ארון הברית כו' ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] שם ובזהר ויקהל (דף רי"ד ע"א) ובע"ח [ובעץ חיים] שער ל"א פ"ח [פרק ח']]

[Y véase el Zóhar, al comienzo de Parashat Noaj (59b), sobre “¿Qué es la teivá? El Arca del Pacto”, etc.; y el Likkutei Torah del Arizal allí; y el Zóhar, Vayakhel (folio 214a); y Etz Chaim, Sha'ar 31, capítulo 8.]

והנה חכמה דקדושה הוא כח מה בחי' ביטול לאור א"ס ב"ה ויחוד זה דתרין ריעין היינו להיות בחי' ביטול והמשכת האין ביש כו'.

Ahora bien, la Jojmá de santidad es koaj má (el poder del “qué”), el nivel de autoanulación (bitul) ante la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea; y esta unión de “los dos compañeros” consiste en que haya bitul y en atraer el ayin (la nada) dentro del yesh (algo), etc.

אך את זלעז"ז [זה לעומת זה] בקליפה נקי במות ארנון וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אלו גסי הרוח כמ"ש ראיתי איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו

Pero “uno frente al otro”, en la kelipá, se llama “las alturas de Arnon”, como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Estos son los arrogantes”, como está escrito: “He visto a un hombre sabio a sus propios ojos; hay más esperanza para el necio que para él”,

שהוא גורם היש והגסות והוא ענין עץ הדעת טוב ורע והוא הפך ממש מחכמת אלהות שהיא כח מה בחי' ביטול כו'

lo cual provoca el yesh (la sensación de ser algo) y la tosquedad; este es el concepto del Árbol del Conocimiento del bien y del mal, y es exactamente lo opuesto a la sabiduría divina, que es koaj má, el nivel de bitul, etc.

וע"כ נקי החכמה דקליפה הנ"ל במות ארנון אכן ע"י החכמה דקדושה כח מה וביטול שהוא בחי' תורה ע"י יבוטלו בחינת במות ארנון וזהו ואתה על במותימו תדרוך ע"ד אמלאה החרבה.

Por eso, la sabiduría de la kelipá mencionada antes se llama “las alturas de Arnon”. Pero mediante la Jojmá de santidad, koaj má y bitul, que es el nivel de la Torá, “las alturas de Arnon” serán anuladas. Y esto es “Y pisarás sus alturas”, siguiendo el sentido de “Me llenaré de la que quedó desolada”.

ועיין בזהר ויקהל (דף רי"ד) ע"פ הכל נתן ארונה כו' ובפ' בלק (דף קצ"ב ע"ב).

Y véase el Zóhar, Vayakhel (folio 214), acerca de “Todo lo puso en el Arca”, etc.; y en Parashat Balak (folio 192b).

ועי"ל [ועוד יש לומר] בפ"י כי אש יצאה מחשבון כו' ע"ד המבואר בזהר ויקהל (דרי"ג ע"ב) כדין חד שלהובא נפיק כו' ע"ש:

Y también puede explicarse “Porque salió un fuego de Jeshbón”, etc., siguiendo lo explicado en el Zóhar, Vayakhel (203b): “Entonces sale una sola llama”, etc.; véase allí.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/chukas/10/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak